

OT-TR 3

Koulukotien palvelut ja vaativan erityystason asiakaspalvelujen yhdistelmä

12.3.2020

Matti Salminen, pj

Susanna Hoikkala

Jussi Björninen

Jussi Ketonen

Jussi Pihkala

Tiina Korpela-Liimatainen

Mari Antikaiken

Anna Tiili

Nazia Kautto

Tehtävä

- Miten vaativan sijaishuollon työryhmän työ yhdistyy OT-keskustyyöhön ?
- Mitä vaativa sijaishuolto odottaa OT-keskuksista ?
- Mitä vaatii rahoitukselta ja lainsäädännöltä?

Taustana OT- raportti

(LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN OSAAMIS- JA TUKIKESKUKSET: LAPE-muutosohjelmassa tehdyn valmistelutyön loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:30)

- Tähän nostot raportista

Tunnistettut teemat

- Asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito
 - Palveluiden sisältö, resurssit ja osaamisvaatimukset
- Julkisen vallan käytön rajat
- Lasten sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen
- Vaativan tason integroidun palveluverkoston johtaminen
- Asiakasohjaus
- Asiantuntijaverkosto
- Tutkimus- ja kehittämistoiminta ja sen jalkauttaminen, näyttöön perustuvat menetelmät

Tunnistetut teemat

- Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön integraatio niin, että asiakkaan tarpeen mukainen hoito ja huolenpito voidaan järjestää yhdessä paikassa.
 - Koulukoteja koskeva lainsäädäntö
 - Yhdistelmäyksikköä koskeva lainsäädäntö
- Muu lainsäädännön kehittäminen
 - Rahoitusta koskeva lainsäädäntö
 - Tutkimus- ja kehittäminen
- Rahoitus
 - OT- tasoinen palvelun kilpailutuksen ulkopuolelle
 - Palveluiden kysynnän vaihtelusta riippumaton rahoitus
 - Asiantuntijakonsultoinnin ml. VIP konsultointi rahoitus
 - Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus

Tarkasteltavat teemat

- Lasten sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen
- Yksiköiden johtaminen suhteessa OT- keskuksen johtamiseen
- Osaaminen ja verkostot
- Tutkimusrakenteet
- Yhdistelmälaitoksen lainsäädännöllisiä ongelmia

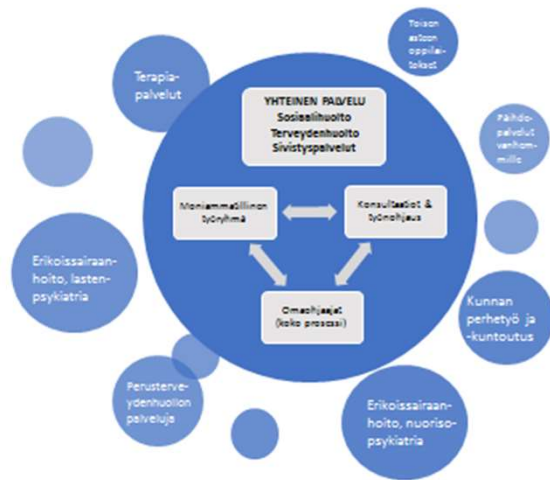
Lasten sivistyksellisten oikeuksien turvaaminen

- Lapsen ja perheen **vastaanottaminen, mallintaminen**
 - Moniammatillinen vastaanottaminen
 - Yhteisesti tavoitteiden asettaminen, vastuut ja seuranta
 - Asettuminen koulukotiin, vakautuminen
 - Siirtymien dokumentoiminen: vastuut, roolit
- **Koulunkäynti**, ryhmäkoon huomioiminen
 - Koulunkäyntikyvyn vahvistaminen, riittävä yksilöllinen tuki koulussa
 - Joustavat yksilölliset opetusratkaisut, hoidon kanssa yhteistyössä toteutettavat koulunkäyntikykyä tukevat ratkaisut ja mallintaminen vaativassa sijaishuollossa koulupäivän aikana, kun koulunkäyntikyky on heikentynyt tai sitä ei ole. Tavoitteena yksilön kiinnittyminen koulunkäyntiin ja oppimiseen.
 - Nivelvaiheiden tukeminen.
- Vaativassa sijaishuollossa **sisote-palveluiden toimintojen rakentaminen ja resursoiminen sijaishuollon arkeen.**
 - Palvelu – **integraatiokysymys**
 - **Osaamiskysymys:** vaativan sijaishuollon toteuttaminen haasteet sijaishuollossa ja koulussa. Rakenne ja resurssi jo toimiville käytännöille, lisäarvon tuomiseksi vaativan sijaishuollon lasten sivistyksellisten oikeuksien turvaamiseksi.
 - Vaativan sijaishuollossa olevien lasten **tuen määrittely ja sen vaatima arjen palvelun muotoileminen ja mallintaminen.**
 - **Mittarit ja vaikuttavuuden seuranta**

Yksiköiden johtaminen suhteessa OT- keskuksen johtamiseen

- Johtamisen puitteet
 - Koulukodit ja yhdistelmäyksiköt kiinnittyvät **viiteen OT-keskukseen**.
 - Koska käytetään merkittävää julkista valtaa, koulukotien ja yhdistelmäyksiköiden toiminta tulee perustua **jatkuvaan tutkimukseen ja kehittämiseen**.
 - **Tehokas julkinen valvonta** ja **voittoa tavoittelematon toiminta** turvaavat kestävän palvelun muuttuvissakin yhteiskunnallisissa olosuhteissa.
- Koska yhdistelmäyksiköt ja koulukodit sijoittuvat integratiivisiin palveluluihin, **johtamisen fokus** ei ole prosesseissa/porrasteisuudessa/hoitoketjuissa, vaan **verkostoissa, konsultaatiossa ja asiakasohjauksessa**.
 - Yksiköiden johtaminen edellyttää tutkimuksellista otetta. Koulukodit ja yhdistelmäyksiköt tulevat olemaan johtavia asiantuntijoita (ei johtavia auktoriteetteja).
 - Asiantuntijuuden kehittyminen edellyttää yksiköiden erikoistumista ja verkostoitumista.
 - Verkostoituminen ja erikoistuminen edellyttävät OT-keskusten välistä työnjakoa.

Osaaminen ja verkostot

- **Rakenne:**
- **Moniammatillinen** henkilöstörakenne
- Osaaminen perustuu **palvelun kuntouttavaan ja terapeuttiliseen orientaatioon**
- **Edellytettävä osaaminen:** kasvatuksen, sosiaalityön, hoitotyön, psykiatrian, psykologian, opetuksen (koulu) ja perheterapeutin osaaminen.
- Osaamisen tulee olla yksikössä käytettävissä säännöllisesti ja tarvittaessa.
- **Säännöllisyys:** kuntoutuksen moniammatillinen suunnittelu ja arviointi vähintään kahden viikon välein, moniammatillinen henkilöstö osallistuu kuntoutuksen toteuttamiseen.
- **Verkoston osaaminen tarvittaessa** tuotavissa yksikköön: lapsen yksilöllisen tarpeen mukaiset erikoissairaanhoito palvelut, terapiapalvelut, toisen asteen opintoihin liittyvät palvelut, perheelle ja läheisverkostolle tarjottavat palvelut, jne

Tutkimusrakenteet

- OT-keskusten tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyörakenteen kannalta oleellista huomioida
 - Tulevaisuuden sote-keskuksiin liittyvät valtakunnalliset TKIO-rakenteet ja niiden suhde OT-keskuksiin
 - Yhteistyö eri toimijoiden välillä (yliopistojen, yliopistollisten sairaaloiden, tutkimuslaitosten, sosiaalialan osaamiskeskusten, järjestöjen, säätiöiden ja ammattikorkeakoulujen kanssa, THL, ITLA, OT-keskukset, koulukodit, yhdistelmäyksiköt)
 - Yhteistyö VIP-verkoston kanssa tutkimuksen ja kehittämisen osalta
 - Tutkimuskoordinaattorit, kaksoisvirat, resurssitarpeet
 - Lainmuutokset, joita integratiivinen OT-keskusten tutkimus- ja kehittämistoiminta edellyttää
 - Säätiön perustamisen mahdollisuus tutkimus- ja kehittämisrahoituksen turvaamiseksi?
 - Lisäksi: Millä muilla tavoin tutkimus- ja kehittämistoiminta linkittyy vaativan sijaishuollon kenttään, kuin näyttöön perustuvien menetelmin?

Yhdistelmälaitoksen lainsäädännöllisiä ongelmia

- Lastensuojelun ja psykiatrian yhteinen määritelmä?
- Mahdollisuus lastensuojelun sekä terveydenhuollon rajoitustoimenpiteiden käyttöön → toimilupa, toimitilat
- Palvelutarpeen arviointi: asiakasohjauksen yhteistyökäytännöt, lähetekäytännöt
- Määritelmä yhdelle yhteiselle asiakassuunnitelmalle
- Tietojärjestelmät
- Päätöksenteko ja johtaminen
 - Yhteisvastuullinen johtaminen, yksi budjetti
- Henkilöstömitoitus ja osaaminen
- Valvonta ja laatukriteerit